

A. Kategorija A. POSLOVNE NAGRADE

1. Kategorija: Upravljanje

Ovo je nagrada za istaknutu organizaciju ili skupinu organizacija koje imaju stratešku viziju i program upravljanja koji omogućava kontinuirano poboljšanje okolišne učinkovitosti organizacije.

U svrhu učinkovitog ispunjavanja ovoga cilja, sustav upravljanja okolišem treba se temeljiti na sljedećim ključnim načelima:

STRATEŠKA INTEGRACIJA: ekološki, ekonomski i etički aspekti održivosti moraju biti nedvojbeno integrirani u cjelokupnu misiju, politike i poslovni model organizacije. Mora postojati jasan cilj da se u poslovni model integrira cilj smanjenja utjecaja na okoliš koje uzrokuju aktivnosti organizacije, zajedno s mehanizmima, uključujući ciljeve i pokazatelje za praćenje i izvještavanje o učinkovitosti.

UČINKOVITOST: Cilj upravljanja okolišem trebao bi poboljšati okolišnu učinkovitost organizacija na način da se one obvežu da će provoditi ocjenu i smanjivati svoj utjecaj na okoliš, te da će kontinuirano poboljšavati svoju okolišnu učinkovitost.

TRANSPARENTNOST: Organizacije trebaju osigurati javni pristup informacijama o svojoj okolišnoj učinkovitosti. Izvan organizacije to se postiže putem objave izvješća o stanju okoliša (na primjer, EMAS izjave o okolišu), a unutar organizacije kroz uključivanje zaposlenika u provedbu sustava.

VJERODOSTOJNOST: Vjerodostojnost i pouzdanost sustava upravljanja okolišem moraju provjeriti vanjski i neovisni okolišni procjenitelji pod nadzorom države članice Unije. Radnje koje se provjeravaju obuhvaćaju i radnje koje organizacije kontinuirano poduzimaju za poboljšanje svoje okolišne učinkovitosti, te objava informacija za javnost u obliku izvješća o stanju okoliša.

U svim ovim aspektima organizacija mora dokazati da je vodeća u svom području te da postavlja primjer koji će druge inspirirati da ga slijede.

Provedba najboljih sustava upravljanja kao što je **EMAS** (Program Zajednice za upravljanje okolišem i neovisno ocjenjivanje, koji je priznat kao referentni instrument za poticanje kontinuiranog poboljšanja okolišne učinkovitosti), preporučuje se kao jedna od najboljih opcija za postizanje ovog cilja.

Izazovi s kojima se suočavaju poduzeća razlikuju se ovisno o njihovoj veličini. Zbog toga su uvedene potkategorije kako bi se nagradili i mikro i mali subjekti, kao i srednji i veliki subjekti. Ispunjavanje uvjeta za uvrštenje u potkategorije utvrđuje se u skladu s Prilogom Preporuke Komisije (2003/361/EZ), čl. 2., koji definira mikro, mala i srednja poduzeća, a sažet je u tablici ispod:

Veličina poduzeća	Zaposlenici	Promet	ili	Ukupna bilanca	Potkategorija nagrade
Veliko	> 250	> € 50 m		> € 43 m	Srednji i veliki subjekti
Srednje	< 250	≤ € 50 m		≤ € 43 m	Srednji i veliki subjekti
Malo	< 50	≤ € 10 m		≤ € 10 m	Mikro i mali subjekti
Mikro	< 10	≤ € 2 m		≤ € 2 m	Mikro i mali subjekti

2. kategorija: Proizvodi i usluge

Ova nagrada dodjeljuje se za uspješno stavljanje na tržište **novoga proizvoda ili usluge** koja predstavlja **izuzetan doprinos održivom razvoju**.

Napomene:

Proizvod ili usluga mogu imati nov ili izmijenjeni dizajn, ili se može raditi o inovativnoj primjeni postojećih na način koji promiče održive modele proizvodnje i potrošnje koji doprinose cirkularnoj ekonomiji. Proizvod ili usluga moraju ispunjavati potrebe potrošača, istovremeno koristiti prirodne resurse i na najmanju mjeru svoditi korištenje opasnih tvari, emisije otpada i onečišćivala tijekom životnog vijeka proizvoda (npr. tijekom vađenja materijala, proizvodnje, distribucije, korištenja i zbrinjavanja). Proizvod ili usluga moraju biti ekonomski isplativi i njihova proizvodnja i potrošnja trebaju doprinositi ravnopravnom društvenom napretku.

Prijave za ovu nagradu trebaju predstaviti 'suvremenost' održivog proizvoda i razvoja usluge, dajući primjer koji će nadahnuti ostale da ga slijede. Posjedovanje **EU eko-oznake ili istovrijednog certifikata proizvoda predstavlja izrazito povoljan kriterij pri odabiru**.

3. kategorija: Proces

Ova nagrada dodjeljuje se za uspješnu primjenu inovativnog rješenja u području proizvodnih procesa i metoda.

Napomene:

Novo proizvodno rješenje može uključivati primjenu potpuno novih procesa ili tehnika, ili inovativnu primjenu postojećih. U svakom slučaju, usvojeno rješenje treba na pozitivan način doprinositi okolišnom aspektu održivosti i istovremeno na pozitivan način doprinositi ekonomskim i društvenim aspektima. Od tehnologije se može očekivati da poveća učinkovitost resursa i smanji trajanje utjecaja na okoliš kroz korištenje materijala i energije na učinkovitiji način, kao što je veće korištenje obnovljivih izvora ili svodenje na najmanju mjeru opasnih tvari, čime se smanjuju emisije i otpad.

4. kategorija: Međunarodna poslovna suradnja

Ova nagrada dodjeljuje se za međunarodnu poslovnu suradnju u kojoj sudjeluje barem jedan privatni subjekt iz Europske unije i drugi iz privatnog, javnog, nevladinog ili akademskog sektora zemlje u razvoju.

Napomene

Suradnja mora biti u obliku poslovnog odnosa koji daje značajan doprinos jednom ili više od tri elemenata održivog razvoja (zaštita okoliša, gospodarski razvoj i društveni razvoj) kroz prenošenje ili razmjenu znanja ili tehnologije ili sustava upravljanja.

Poslovna suradnja treba biti dio poslovno održive djelatnosti i mora biti planirana učinkovito s adekvatnim resursima za postizanje navedenih ciljeva. Oni mogu uključivati:

- prenošenje ili razmjenu znanja ili tehnologije ili sustava upravljanja;
- zaštitu ili unapređenje zaštite okoliša;
- poboljšanje proizvoda;
- poboljšanje radnih uvjeta.

Popis zemalja u sponu i razvoju koji je naveden u Izvješću o ekonomskoj perspektivi za 2010. Međunarodnog monetarnog fonda (MMF), može se koristiti kao referentna točka koja navodi koje zemlje ispunjavaju uvjete.

5. kategorija: Poslovanje i bioraznolikost

Ova nagrada dodjeljuje se za uspješan poslovni model, plan upravljanja, proizvod i uslugu u međunarodnoj suradnji koja daje značajan doprinos zaustavljanju gubitka biološke raznolikosti i potpori prirodnih ekosustava.

Dobitnik nagrade za poslovanje i bioraznolikost bit će odabran između poduzeća koja ulaze u jednu od četiri glavne kategorije. Trgovačka društva u prijavnom obrascu za glavnu kategoriju trebaju navesti žele li biti uvrštena i u kategoriju za nagradu za poslovanje i bioraznolikost.

Dakle, neko društvo može osvojiti nekoliko EBAE nagrada.

• KRITERIJI DODJELE

Upravni odbor je sastavio neke općenite i konkretne kriterije za svaku nagradnu kategoriju. Ovi kriteriji ne samo da će žiriju olakšati ocjenjivanje, nego će i kandidatima dati bolju predodžbu o tome što suci traže. Kriteriji ocjenjivanja objašnjeni su ispod u tekstu, a razlikuju se ovisno o kategoriji.

1. kategorija: Upravljanje

- **Integracija:** Politika zaštite okoliša mora biti u potpunosti integrirana u uobičajeno poslovno upravljanje (zajedno s financijskim rezultatima) i mora sadržavati opredjeljenje za ispunjavanje svih mjerodavnih propisa koji uređuju zaštitu okoliša.
- **Poboljšanje učinkovitosti:** Na temelju preliminarne ocjene stanja okoliša mora postojati kontinuirano poboljšanje učinkovitosti u odnosu na navedene opće i pojedinačne ciljeve organizacije.
- **Transparentnost:** Izvješće o okolišu treba redovito osiguravati informacije za javnost o okolišnoj učinkovitosti organizacije.
- **Vjerodostojnost:** Poboljšanje učinkovitosti moraju potvrditi vanjski okolišni procjenitelji koje ovlaste javna tijela. Uspostava sustava upravljanja okolišem koje je javno potvrđeno registracijom pri javnom tijelu je dodatna prednost.
- **Angažiranost zaposlenika:** Zaposlenici moraju aktivno sudjelovati u svim aspektima upravljanja okolišem i trebaju aktivno doprinositi provedbi poboljšanja u zaštiti okoliša.
- **Odgovornost:** Mora postojati redoviti i sustavni dijalog s dionicima (zaposlenicima, dobavljačima, kupcima, nevladinim organizacijama itd.) s povratnim informacijama o rezultatima odluka rukovodstva.
- **Potencijal za ponavljanje:** Mora postojati nedvojbena potencijal za razmjenu dobre prakse i inovacija s drugim organizacijama (npr. kroz sudjelovanje u poslovnim mrežama, promicanje na konferencijama).

• kategorija: Proizvodi i usluge

- **Inovacija:** Značajna inovacija u proizvodu ili usluzi mora doprinijeti poboljšanju okolišne učinkovitosti u odnosu na usporediva zamjenska rješenja, zadržavajući pritom barem funkcionalnu učinkovitost.
- **Korist za okoliš:** Jasna i kvantificirana analiza mora dokazati povećanu učinkovitost resursa i smanjenje utjecaja na okoliš tijekom cijelog vijeka trajanja proizvoda ili usluge (npr. kroz analizu životnog ciklusa (LCA) ili zbog dobivanja europske eko-oznake ili jednakovrijedne oznake).

- **Društvena korist:** Proizvod ili usluga moraju ispunjavati potrebe potrošača i donositi širu društvenu korist (npr. osiguravanjem korektnih uvjeta rada, zaštitom zdravlja potrošača, poboljšanjem kvalitete života itd.).
- **Ekonomska korist:** Potrebno je dokazati da je novi proizvod ili usluga ekonomski održiva (npr. kroz podatke o uspješnosti prodaje ili uvjerljive projekcije prodaje).
- **Opredjeljenje:** Više rukovodstvo mora pokazati jasno opredjeljenje za razvoj i stavljanje na tržište proizvoda ili usluge, i mora dokazati njihovu važnost u odnosu na cjelokupnu strategiju organizacije.
- **Potencijal za ponavljanje:** Mora postajati neupitan potencijal za šire usvajanje inovativnih aspekata proizvoda ili usluge te spremnost za razmjenu tog znanja i stručnih spoznaja s drugim organizacijama.
- **kategorija: Proces**
Inovacija: Tehnologija mora uključivati konkretne inovativne elemente koji potiču ekološki učinkovitiju proizvodnju (npr. povećanjem učinkovitosti resursa, ili smanjenjem otpada i emisija).
- **Korist za okoliš:** Korist za okoliš / učinkovito korištenje resursa u novom procesu mora biti jasno i kvantificirano (npr. kroz korištenje pokazatelja ekološke učinkovitosti ili učinkovitosti resursa).
- **Društvena korist:** Usvajanje novog procesa mora imati ili neutralne ili pozitivne utjecaje na društvo (npr. prilike za zapošljavanje, uvjeti rada ili utjecaj na lokalne zajednice).
- **Ekonomska korist:** Treba podastrijeti dokaz da je nova tehnologija ekonomski održiva (npr. uz referiranje na kapitalne i operativne troškove).
Opredjeljenje: Više rukovodstvo mora pokazati nedvojbenu opredijeljenost za usvajanje novog procesa ili tehnike, te mora pokazati njihovu važnost u kontekstu cjelokupnog poslovanja organizacije.
- **Potencijal za ponavljanje:** Mora postojati nedvojbena potencijal za šire usvajanje inovativnih aspekata tehnologije, kao i spremnost za razmjenu tog znanja i stručnih spoznaja s ostalim organizacijama.

4. kategorija: Međunarodna poslovna suradnja

- **Jasni ciljevi:** Suradnja se treba voditi na temelju poslovnog odnosa i jasne izjave o zajedničkim ciljevima koja pokazuje način na koji se očekuje da će suradnja doprinijeti ekološkim, ekonomskim i društvenim aspektima održivog razvoja u zemljama u razvoju ili usponu.
- **Planiranje i raspodjela resursa:** Suradnja mora biti temeljito isplanirana i moraju biti određeni dostatni ljudski i financijski resursi koji omogućavaju učinkovito djelovanje u svrhu ispunjavanja ciljeva.
Održiva korist: Suradnja kao rezultat mora imati mjerljive i trajne dobrobiti koje su u skladu s načelima održivog razvoja (npr. smanjena potrošnja resursa, poboljšani uvjeti rada, ublažavanje siromaštva).

Održiva proizvodnja: U svrhu promicanja prenošenja tehnologije, poduzeće koje na novom proizvodu radi zajedno sa zemljom u razvoju ili usponu jamči održivu proizvodnju ili održivo korištenje proizvoda (ili procesa). Nadalje, projekt mora biti poslovno orijentiran.

Pravičnost: Koristi moraju biti jednakomjerno raspoređene između sudionika, a suradnju treba voditi na pravedan način koji je transparentan svim partnerima.

Sinergija: Kao rezultat suradnje, koristi moraju nastajati na učinkovitiji i djelotvorniji način (npr. izbjegavanje udvostručavanja napora, angažiranje više stručnjaka, izgradnja povjerenja itd.).

Potencijal za ponavljanje: Mora postojati potencijal za primjenu inovativnih aspekata suradnje na ostale situacije ili partnere.

5. kategorija: Poslovanje i bioraznolikost

- Jesu li ekosustav/stanište/vrste važne? (npr. da li je djelovanje odvija u području koje je obuhvaćenom programom Natura 2000, ili području koje je obuhvaćeno Direktivom o staništima i pticama? Je li područje ugroženo? Je li autohtono?)

- Koliko je opsežan utjecaj? (npr. koje je geografsko područje obuhvaćeno? Koje vrste zemljišta su zahvaćene? Koje druge vrste uporabe zemljišta se mogu naći u regiji? Ima li negativnih posljedica?)

- Da li djelovanje doprinosi zaštiti i poboljšanju bioraznolikosti u širem kontekstu? (npr. je li dio ekološkog koridora? Da li djelovanje uključuje druge u poduzeću i izvan njega? Da li razvija i/ili koristi zelenu infrastrukturu i/ili ekosustavni pristup prilagodbi klimatskim promjenama i njihovu ublažavanju? Da li stvara koristi za vrste, vode, tlo, korištenje zemljišta, korištenje resursa.

- U kojoj je mjeri održiva zaštita bioraznolikosti? (primjerice, jesu li zaposlenici prošli odgovarajuće usavršavanje? Je li uspostavljeno financiranje koje će podržavati to djelovanje? Je li podignuta svijest ostalih sudionika?)

Ako žiri ne može donijeti odluku na temelju gore navedena četiri kriterija, tada se također mogu koristiti sljedeći kriteriji:

- **Odgovornost**, uključujući izvještavanje o utjecaju bioraznolikosti (kvalitativno i kvantitativno, primjerice utjecaj na okoliš, Globalna inicijativa za izvještavanje (GRI), ekološka dobit i gubitak).

- **Sudjelovanje zaposlenika**, npr. posebna izobrazba o pitanjima bioraznolikosti i priznavanje sudjelovanja zaposlenika u inicijativama za očuvanje bioraznolikosti.

- **Društvena korist** za lokalne zajednice i dionike i smanjenje siromaštva. Naglasak je na očuvanju kulturne baštine.

- **Ekonomске koristi** za lokalne zajednice i dionike, i profitabilnost projekata, uključujući lanac vrijednosti s politikom održive nabave/proizvodnje.

- **Opredjeljenje**, npr. kroz razvoj konkretne poslovne vizije koja se odnosi na pitanja bioraznolikosti i aktivnog sudjelovanja vodećeg rukovodstva u integraciji pitanja bioraznolikosti u strategiju poduzeća.

- **Sinergija** kroz zajednički rad i/ili promicanje projekata i razmjenu iskustava s dionicima na lokalnoj i nacionalnoj razini, kolegama, NVO-ima i ostalim dionicima

- **Trajanje i dosljednost** inicijativa, s naglaskom na dugoročnost

- **Koristi za okoliš**; sljedeći popis daje smjernice o informacijama koje su potrebne za dokazivanje koristi za okoliš u različitim područjima;

- **Korištenje zemljišta**

- o Opis lokacije i veličine zemljišta na kojemu se odvija poslovanje;
- o Popis zaštićenih staništa na području ili u blizini područja poslovanja;
- o Popis radnji za obnovu bioraznolikosti;
- o Popis već zaštićenih ili obnovljenih staništa.

- **Zaštita vrsta**

- o Popis izvorišta koja okružuju lokacije poslovanja;
- o Provedba sustava vodnoga gospodarstva za minimiziranje odvodnje otpadnih voda (npr. recikliranje ili ponovna uporaba);
- o Radnje provedene u svrhu zaštite okolnih vodnih resursa.

- **Zaštita tla**

- o Radnje provedene u svrhu izbjegavanja onečišćenja tla tijekom rada;
- o Radnje provedene u svrhu izbjegavanja onečišćenja tla tijekom transporta;
- o Radnje provedene u svrhu izbjegavanja prekomjernog korištenja umjetnih gnojiva.

- **Korištenje prirodnih resursa**

- o Opis prirodnih resursa koji se koriste u postupcima;
- o Radnje provedene u svrhu izbjegavanja pretjeranog iskorištavanja i neodrživog korištenja prirodnih resursa;
- o Korištenje energetski učinkovitih sustava i procesa u poslovanju.

- **Sustavi upravljanja okolišem**

- o Primjena EMS kontrole i izvještavanja o napretku u pogledu pitanja zaštite okoliše;
- o Primjena EMS-a s posebnim naglaskom na bioraznolikost (npr. GRI).

- **Kompenzacijske mjere**

- o U slučaju uništenja/propadanja bioraznolikosti, provedene kompenzacijske radnje na obnovi zaštićenih područja (npr. pošumljavanje).